

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2026

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου

[13] πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλιάρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἵππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἑώρων τοῖς μὲν ἵππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλείψαι με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἑμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καὶ μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

[18] Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρὴ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελείσθε.

[19] ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ᾧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Με βάση το αρχαίο κείμενο να επιλέξετε από τις παρακάτω διατυπώσεις εκείνη με την οποία ολοκληρώνεται ορθά το νόημα (μονάδες 3) και στη συνέχεια να αιτιολογήσετε κάθε επιλογή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3).

Σύμφωνα με όσα υποστηρίζει ο Μαντίθεος.....

- 1) α. Οι Αθηναίοι πίστευαν ότι στη μάχη στην Αλιάρτο οι ιππείς θα είχαν ευκολότερο έργο.
β. Οι Αθηναίοι πίστευαν ότι στη μάχη στην Αλιάρτο οι οπλίτες θα είχαν ευκολότερο έργο.
- 2) α. Ο ίδιος είχε παραμελήσει αρκετές εκστρατείες των Αθηναίων.
β. Ο ίδιος έπαιρνε πάντοτε μέρος στις εκστρατείες των Αθηναίων.
- 3) α. Η ουσία της δοκιμασίας δεν είναι η εξωτερική εμφάνιση του δοκιμαζομένου, αλλά οι πράξεις του.
β. Το φαίνεσθαι είναι πιο σημαντικό από το είναι.

Μονάδες 6

A2.α. Σε τι ακριβώς αναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση « ὄτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τούς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίартον ἔδει βοηθεῖν »; (μονάδες 3)

β. Ποιος ἦταν ο Ορθόβουλος; (μονάδα 1)

Μονάδες 4

B1. εἴ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν: Να σχολιάσετε τη φράση.

Μονάδες 10

B2. Αφού μελετήσετε προσεκτικά τα αποσπάσματα του αρχαίου κειμένου, να σκιαγραφήσετε το ἦθος του Μαντίθεου στη στρατιωτική του ζωή.

Μονάδες 10

B3.α. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση για καθεμία από τις παρακάτω περιόδους:

1. Η σύντομη έκθεση του θέματος καλείται:

- α. προοίμιο
- β. πρόθεσις
- γ. διήγησις

2. Στοιχεία φυσικής ρητορείας ανιχνεύονται σε έργα ποιητών, όπως:

- α. ο Αλκαίος
- β. ο Στησίχορος
- γ. ο Πίνδαρος

3. Ο Λυσίας διακρίνεται για τη σαφήνεια, γλυκύτητα και φυσικότητα:

- α. της διήγησης
- β. του προοιμίου
- γ. του epilόγου

4. Οι πληροφορίες του Λυσία είναι αξιόπιστες και ενισχύουν ή συμπληρώνουν εκείνες του:

- α. Θουκυδίδη
- β. Πλάτωνα
- γ. Αριστοτέλη

5. Ο Δημοσθένης είναι εκπρόσωπος του:

- α. δικανικού λόγου
- β. συμβουλευτικού λόγου
- γ. του επιδεικτικού (πανηγυρικού) λόγου

Μονάδες 5

B3.β. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας δίπλα στον αριθμό κάθε πρότασης τη λέξη «σωστό» ή «λάθος»:

1. Ο Πρωταγόρας είχε διατυπώσει τους "δισσούς λόγους".
2. Η συστηματική ρητορική απαιτεί ακριβή γνώση των κανόνων και άσκηση.
3. Η Αθήνα υπήρξε η κοιτίδα της συστηματικής ρητορικής.
4. Ο Πλάτων αρνείται να χαρακτηρίσει τη ρητορική ως επιστήμη.
5. Τα μέλη της Ηλιαίας ήταν αιρετά.

Μονάδες 5

B4.α. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μια ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: δεοντολογία, φημισμένος, αβάσιμος, κατάλοιπα, κομμωτήριο.

Μονάδες 5

B4.β. Να γράψετε ένα σύνθετο ομόρριζο ουσιαστικό της Νέας Ελληνικής για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου: έποιήσασθε, κατειλεγμένος, άναχωρών, σκοπεΐν, άμελοΐντες.

Μονάδες 5

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ, ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ 5-8

Στον *Περί Ειρήνης* λόγο του ο Ισοκράτης, μετά και την αρνητική για τους Αθηναίους έκβαση του Συμμαχικού πολέμου (357–355 π.Χ.), επιχείρησε να πείσει τους συμπολίτες του να συνάψουν συνθήκη ειρήνης τόσο με τους αποστάτες συμμάχους τους όσο και με τις υπόλοιπες πόλεις, αποδεχόμενοι ακόμη και τους δυσμενείς όρους της ειρήνης του Ανταλκίδα (387 π.Χ.).

[5] Καί γάρ τοι πεποιήκατε τοὺς ῥήτορας μελετᾶν καὶ φιλοσοφεῖν οὐ τὰ μέλλοντα τῆ πόλει συνοίσειν, ἀλλ' ὅπως ἀρέσκοντας ὑμῖν λόγους ἐροῦσιν. ἐφ' οὖς καὶ νῦν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐρρῦηκεν. πᾶσι γὰρ ἦν φανερόν ὅτι μᾶλλον ἠσθήσεσθε τοῖς παρακαλοῦσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἢ τοῖς περὶ τῆς εἰρήνης συμβουλευούσιν. [6] οἱ μὲν γὰρ προσδοκίαν ἐμποιοῦσιν ὡς καὶ τὰς κτήσεις τὰς ἐν ταῖς πόλεσιν κομιοῦμεθα καὶ τὴν δύναμιν ἀναληψόμεθα πάλιν ἦν πρότερον ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· οἱ δ' οὐδὲν τοιοῦτον ὑποτείνουσιν, ἀλλ' ὡς ἡσυχίαν ἔχειν δεῖ καὶ μὴ μεγάλων ἐπιθυμεῖν παρὰ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ στέργειν τοῖς παροῦσιν, [7] ὁ χαλεπώτατον πάντων τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. οὕτω γὰρ ἐξηρτήμεθα τῶν ἐλπίδων καὶ πρὸς τὰς δοκούσας εἶναι πλεονεξίας ἀπλήστως ἔχομεν, ὥστ' οὐδ' οἱ κεκτημένοι τοὺς μεγίστους πλοῦτους μένειν ἐπὶ τούτοις ἐθέλουσιν, ἀλλ' αἰεὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενοι περὶ τῶν ὑπαρχόντων κινδυνεύουσιν. ὅπερ ἄξιόν ἐστιν δεδιέναι, μὴ καὶ νῦν ἡμεῖς ἔνοχοι γενώμεθα ταύταις ταῖς ἀνοίαις.

συνοίσειν: αὐτὰ που πρόκειται να ωφελήσουν / να φανούν χρήσιμα.

ἐρρῦηκεν: ἔχουν στραφεί / ἔχουν παρασυρθεῖ (εδώ εννοεῖ ὅτι οἱ ῥήτορες στρέφονται πρὸς ὅ,τι ἀρέσει στον ὄχλο).

ἠσθήσεσθε: θα ευχαριστηθεῖτε / θα νιώσετε ευχαρίστηση.

κομιοῦμεθα: θα ανακτήσουμε / θα πάρουμε πίσω

ὑποτείνουσιν: υπόσχονται / αφήνουν να εννοηθεῖ

στέργειν: να αρκείται κανείς / να εἶναι ευχαριστημένος με κάτι.

ὀρεγόμενοι: επειδὴ ἐπιθυμοῦν διακαῶς / κυνηγοῦν κάτι περισσότερο.

Γ1. Να αποδώσετε στα νέα ελληνικά το ακόλουθο απόσπασμα: «**Καὶ γάρ τοι πεποιήκατε... τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἐστίν**».

Μονάδες 20

Γ2. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνει τους ῥήτορες ο Ισοκράτης και ποια χαρακτηριστικά αποδίδει στην καθεμία;

Μονάδες 10

Γ3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

συνοίσειν: γ' ενικό υποτακτικής αορίστου β' στη φωνή που βρίσκεται

τάς κτήσεις: αιτιατική ενικού

μεγάλων: δοτική πληθυντικού συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος

έπιθυμειν: απαρέμφατο παρακειμένου ίδιας φωνής

έχομεν: β' ενικό προστακτικής αορίστου β' ίδιας φωνής

έρουσιν: α' πληθυντικό ευκτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή

μελετᾶν: γ' ενικό ευκτικής ενεστώτα μέσης φωνής

τούς ρήτορας: δοτική πληθυντικού

άναληψόμεθα: α' ενικό οριστικής παθητικού αορίστου

τούτοις: γενική πληθυντικού θηλυκού γένους

Μονάδες 10

Γ4.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους: *πᾶσι, τοῖς συμβουλεύουσιν, τὴν δύναμιν, τῶν ἀνθρώπων, τοὺς μεγίστους*

Μονάδες 5

Γ4.β. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις που ακολουθούν (εἶδος, εισαγωγή, εξάρτηση, εκφορά, συντακτικός ρόλος).

- *ὅτι μᾶλλον ἠσθήσεσθε τοῖς παρακαλοῦσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἢ τοῖς περὶ τῆς εἰρήνης συμβουλεύουσιν.*
- *μη καὶ νῦν ἡμεῖς ἔνοχοι γενώμεθα ταύταις ταῖς ἀνοίαις.*

Μονάδες 5

Καλή επιτυχία!!

Τα θέματα επιμελήθηκε η καθηγήτρια:

Πετρίδου Βασιλική